

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 187:

Forslag til lov om ændring af lov om by- og landzoner. (Bebyggelse i landsbyer).
(Fremsat 20/4 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lohmann (S):

Ministeren bruger lovforslaget som et af regeringens mål om forenkling ved at lægge de flest mulige afgørelser ud til kommunalbestyrelserne, hvilket er helt urimeligt. En ændring af administrationen af lov om by- og landzoner er en naturlig følge af den planlægning, der er gennemført det sidste årti. Det må ligge klart, at man ved godkendelse af kommuneplaner har fået fastlagt en sådan overordnet planlægning, at kommunerne kan administrere inden for de rammer, der er afstukket i dette forslag.

På ét punkt vil vi stille os noget kritisk over for forslaget, nemlig hvad angår ministerens overvejelse om helt at afskaffe kravet om zonetilladelse i en række småsager, således at det vil være tilstrækkeligt med en byggetilladelse. Hvilke sager tænker ministeren her på? Det vil være meget betænkeligt, såfremt der derved opstår problemer, som kan stride imod almene interesser og måske endda føre til politiske afgørelser, der kan splitte et følsomt miljø.

Et andet spørgsmål er afgrænsningen af disse landsbyer, hvor der i forbindelse med regionplaner er udlagt en hel del arealer, de såkaldte § 15-rammer. Skal disse kunne godkendes til bebyggelse uden lokalplanpligt,

uanset hvor stort eller lille et areal der er tale om?

Et sidste spørgsmål skal være, om der kan laves en begrænsning i kompetencen, således at der kan gives byggetilladelse/zonetilladelse, såfremt der i landsbyen i forvejen er etableret kloak og drikkevand fra godkendte borer. Kan disse ting afklares, er socialdemokratiet positivt over for en velvillig udvalgsbehandling.

Finn Jørgensen (KF):

Det konservative folkeparti kan anbefale de foreslåede ændringer til lov om by- og landzoner, hvorved det tilsigtes at overføre kompetencen til at meddele zonelovstilladelser i landsbyerne fra amtsrådene til kommunalbestyrelserne.

Vi har bemærket, at det er en forudsætning for at flytte kompetencen, at den pågældende landsby er afgrænset i en kommuneplan eller ved en aftale mellem kommunalbestyrelsen og regionplanmyndigheden. For øjeblikket er det jo således, at kommunalbestyrelsens ret til at meddele zonelovstilladelser er begrænset til de tilfælde, hvor der er udarbejdet lokalplan. Gennemføres ændringerne, som det er foreslået, skulle det imidlertid kunne føre til en væsentligt forenklet sagsbehandling og til, at sagsbehandlingen for byggeri i landsbyer kan gå hurtigere, og det synes vi er noget meget væsentligt ved forslaget.

Men endnu mere interessant er det måske, hvad der står i bemærkningerne til lovforslaget, nemlig at man i miljøministeriet også overvejer, om man ikke helt kan opgive kravet om tilladelse efter zonelovgivningen ved mindre sager, f.eks. om tilbygning til eksisterende ejendom m.v. For den, der har været med til at behandle en lang række småsager, og som har set, hvad det har ført med sig af behandlinger, først i kommunalbestyrelser og derefter i regionplanmyndigheden eller amtsrådene, må det være klart, at sagernes omfang ikke står mål med den administrative indsats, der ydes, og at det derfor vil være en virkelig forenkling, om man skulle kunne nå til det, der er omtalt i bemærkningerne, nemlig at en almindelig byggetilladelse i sådanne tilfælde skulle være tilstrækkelig. Derfor er der god grund til at opfordre ministeren til at fremme afslutningen af disse overvejelser,

[Finn Jørgensen]

der som nævnt vil kunne føre til meget store forenklinger, og det vil i øvrigt også betyde, at en række småsager bliver afgjort af folk, der kender deres omfang og betydning.

Der er en anden ting, jeg synes det bliver nødvendigt at få afklaret lidt nærmere under udvalgsarbejdet, og det er spørgsmålet om, hvorfor man ikke har benyttet denne lejlighed til at foretage en endelig opdeling af zonetovskompetencen mellem amtsråd og kommunalbestyrelser ved at ophæve lovens § 9, stk. 9, idet det jo også fremgår, at det har været overvejet, men at man er vejet tilbage for det. Det vil være helt naturligt med en opdeling, hvor zonetovssager, som det er foreslået her, i landsbyerne henhører under kommunerne, men at zonetovskompetencen i det åbne land, hvor det jo i forvejen er amtsrådene, der administrerer størsteparten af den lovgivning, der regulerer forholdene – fredningslovgivning, råstofindvinding og meget mere – henhører under amtsrådene. Det er en hensigtsmæssig fordeling af opgaverne, og det ville kunne skabe endelig ro om kompetencefordelingen de kommunale myndigheder imellem, så derfor vil vi under udvalgsarbejdet interessere os lidt mere for, hvorfor man ikke kan få taget dette skridt på nuværende tidspunkt.

Men med disse bemærkninger vil jeg anbefale det foreliggende lovforslag, som er et led i forenklingerne, som denne regering går i spidsen med.

Svend Heiselberg (V):

Med dette lovforslag har vi nu taget et skridt på vejen til at realisere venstres gamle tanker om en styrkelse af de små landsbyer, således som det også var indeholdt i det beslutningsforslag, som venstre fremsatte sidste år.

Kommunerne får nu et værdifuldt redskab i hånden, som de kan bruge, og som forhåbentlig vil blive udnyttet, ikke mindst på grund af den rentesænkning, der er fulgt efter regeringens økonomiske politik.

Der vil blive mulighed for at puste nyt liv i landsbyerne, hvis miljø bl.a. på grund af stagnation i befolkningen og en restriktiv lovgivning har ændret sig. Mange landsbyer har mistet eller vil miste deres små skoler, og den sidste butik er også på vej ud af mange landsbyer.

Med dette lovforslag vil der også være skabt mulighed for en mere hensigtsmæssig administration af mulighederne for opførelse af mindre erhvervsbygninger osv.

Kommunen kan med denne lovgivning over en årrække tilføre landsbyerne et ikke ubetydeligt antal huse, og det vil også være af stor betydning for de små håndværkere, hvis de findes længere i området.

Venstre har naturligvis i regeringen lagt stor vægt på at fremme dette lovforslag, og vi håber, det vil få en hurtig og positiv udvalgsbehandling.

Man kan af lovforslaget se, at det er meningen, loven skal træde i kraft den 1. januar 1984, men venstre har ingen indvendinger imod det, hvis det kunne ske på et tidligere tidspunkt.

Margrete Auken (SF):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Hove Sørensen, ikke kan være her i dag, skal jeg på hans vegne sige, at SF stort set er positivt over for forslaget. Der er ingen tvivl om, at det vil gøre meget nemmere og mere hensigtsmæssigt, og der er vel heller ingen tvivl om, at det er et rigtigt skridt i retning af en decentralisering, som kan komme til at fungere. Decentralisering er jo et magisk ord: hvis man kan få hæftet det foran noget, er det altid godt, skønt det jo ikke altid er godt.

Der er to problemer, som jeg synes ministeren kunne sige lidt om – eller i hvert fald det ene – og det er, hvordan man sikrer, at folk faktisk opdager, hvad det er, der sker. Det kan komme til at gå ganske gevaldigt hurtigt nu med mange af disse sager, og det kræver nok, at man er vaks ude i landsbyerne og i kommunerne for at kunne følge med i, hvad der foregår. Spørgsmålet er, om der kommer noget oplysning i forbindelse med det, eller om vi på anden måde kan sikre den borgerindflydelse, som der tales så meget om i hele vores planlovgivning, men som jo rent faktisk mange steder føles som en nedtromling, fordi man ikke synes, man kan få ordentlig fod på det. Spørgsmålet er altså, om vi kan gøre noget for at forbedre det her, hvor vi kapper et led af, og sikre en bedre eller en mere nær behandling af det. Det er den ene ting.

Den anden ting – men det kan jeg ikke forvente at ministeren skal sige noget til – er,

[Margrete Auken]

at jeg synes, det er meget flot, at der står, vi her vil sikre, at landsbyerne styrkes. Også det er noget, de fleste her i salen er enige om at man skal, men det er så lidt, man kommer med, i forhold til, hvad landsbyerne rent faktisk beder om, og hvad de har skrevet til os om, at man er lige ved at komme til at tænke på Mis med de blå øjne, som fangede en lille flue – jeg er ikke sikker på, at vi er helt henne ved bladlusen, hvor det var næsten værre end ingenting – men det er så lidt, at det ikke er til at blive mæt af. Jeg synes, ministeren, når han nu bruger så fine ord som at styrke landsbyerne, skylder os at komme med en række flere initiativer, så man kan komme dem til hjælp dér, hvor de rent faktisk er i nød, og det er jo på anderledes konkrete områder.

Tove Niemann (FP):

Denne lovgivning er en meget, meget lille lempelse i loven om ændring af lov om by- og landzoner. Forslaget skulle være et bidrag til en styrkelse af landsbyerne, men som der udtrykkeligt står i bemærkningerne til lovforslaget, må der højst gives tilladelse til opførelse af nogle få boliger pr. år i en landsby.

Det er efter fremskridtspartiets mening helt utilstrækkeligt. Hvis det virkelig var meningen, at der skulle gøres noget effektivt for at sikre de hensygnende mindre bysamfund og deres erhvervsliv, inden det er for sent, burde denne lovgivning ændres meget mere radikalt eller hellere – som fremskridtspartiet gang på gang har fremhævet – helt ophæves, for by- og landzonenloven har været medvirkende til at kvæle livet i landzonen og sætte en stopper for naturlig udvikling.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at miljøministeren overvejer helt at opgive kravet om tilladelse efter zonelovgivningen ved mindre sager, f.eks. om tilbygning til eksisterende ejendomme. Selvfølgelig skal de krav, der i øjeblikket stilles, ophæves til gavn for ejerne og de meget betrængte erhverv inden for byggeriet.

Så længe zoneloven eksisterer, vil vi naturligvis fra fremskridtspartiets side støtte, at kompetencen til at give zonelovstilladelser overføres til kommunalbestyrelserne.

Fremskridtspartiet vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet, men vi håber, at der under

udvalgsarbejdet kan opnås yderligere lempelser vedrørende denne lovgivning.

Hahn (CD):

Ministeren anfører i sin skriftlige fremsættelse, at kompetencen til at meddele zonelovstilladelser i landsbyerne bør overføres til kommunalbestyrelsen. Efter lovforslaget overføres kompetencen til at give zonelovstilladelse fra amtsrådet til kommunalbestyrelsen. Dette kan centrum-demokraterne deltage i et positivt udvalgsarbejde om.

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, som vi også kan tiltræde, at forslaget indebærer en forenkling af tilladelser til at bygge i landsbyer. Det kan afgøres hurtigere, når det er kommunalbestyrelserne, der træffer afgørelsen. Også dette kan vi tiltræde.

Som led i miljøministerens overvejelser om forenkling af den lovgivning, der regulerer fast ejendom, overvejer ministeren, om man helt kan opgive kravet om tilladelse efter zonelovgivningen. Også dette kan vi deltage positivt i.

Dræbye (RV):

Denne lovændring bebudede ministeren allerede under debatten om landsplanredegørelsen. Jeg konstaterede dengang, at den enighed, der viste sig i kraft af ministerens bebudelse, for det første var en konstatering af, at by- og landzonenloven nu eksisterer for et godt stykke tid fremover, og det er vi meget tilfredse med, for det giver bestemt bedre muligheder for at tilrettelægge lovens administration.

For det andet synes jeg, at det klart rejste det problem, om man ikke samtidig skulle slå fast, hvordan administrationen af det egentlig åbne land, altså det, der ligger uden for landsbyerne, skulle være i fremtiden; det er det, som også andre ordførere har været inde på kunne klares af ved, at man ophæver lovens § 9, stk. 9.

Det har ministeren ikke taget med, selv om der egentlig argumenteres ganske godt for det i bemærkningerne, og vi vil derfor under udvalgsarbejdet se nærmere på muligheden af endeligt at fastslå, at man for det åbne lands vedkommende fastholder administrationen af by- og landzonetilladelserne i amtsrådet af den simple og forenkende grund, at det betyder en langt bedre koordi-

[Dræbøje]

nation med den sektorplanlægning, som foregår af det åbne land, altså fredningsplanlægning, miljøplanlægning, vandforsyningsplanlægning, råstofplanlægning osv.

Vi gav allerede under de ordvekslinger, der fandt sted under landsplanredigeringen, tilsagn om, at vi var indstillet på at gennemføre en hurtigere overførelse af by- og landzonekompetencen til kommunerne for så vidt angår landsbyerne end den, der blev forudsat ved lovændringen for et par år siden, men vi synes nok, at den måde, ministeren har valgt at gennemføre den fremskyndelse på, giver anledning til nogle bemærkninger.

Det vil jeg gøre ved at prøve at skelne mellem to typer af kommuner. Den ene type af kommuner er dem, som allerede har vedtaget en kommuneplan. De vil, hvis ikke man lavede en undtagelsesbestemmelse – altså hvis man fastholdt, at denne overførelse skulle ske som led i kommuneplanlægningen – komme i en lidt vanskelig situation, for det var ikke sikkert, at de havde foretaget den nødvendige afgrænsning af landsbyområderne i den kommuneplan, som de havde vedtaget, og derfor kunne der for denne kommunetype være god grund til at lave en dispensationsadgang, som efter en smidig procedure ved en aftale imellem kommuner og amtsråd overførte zonelovskompetencen til kommunen.

For de kommuner, som endnu ikke har vedtaget en kommuneplan, synes det derimod at være det modsatte af en forenkling, ja, snarere indførelse af en ny plantype, når der i lovforslagets § 1, nr. 2, vedrørende lovens § 9, stk. 4, laves en særlig aftaleregulering mellem kommuner og amtsråd. Var det ikke enklere at sige til disse kommuner: I kan jo lave denne afgrænsning i forbindelse med vedtagelsen af kommuneplanen, så vi undgår den nye aftaleplan om landzoneområder, sådan at aftalen alene blev en dispensationsmulighed for de kommuner, der allerede har vedtaget deres kommuneplan?

Jeg synes, at en sådan mulighed bør overvejes. Jeg er overbevist om, at det ville betyde en større forenkling end den nye plantype, havde jeg nær sagt, som indgår i lovforslaget, som det ser ud i øjeblikket.

Steffensen (KrF):

Dette lovforslag, som jo har det primære i sig, at zonelovstilladelser overgår fra amtsråd til kommunalbestyrelserne, er i sig selv et skridt i den rigtige retning, som det er udtrykt af flere ordførere.

Begreber som »forenkling« og »decentralisering«, »styrkelse af de mindre samfund« osv. er jo udtryk, som vi alle i denne sal synes om og gerne vil arbejde for, og det er rigtigt, at vi nu med dette lovforslag kommer et skridt videre på det område.

Der er også grund til at gøre opmærksom på en ting, som i øvrigt står i bemærkningerne, hvor der står således:

»Regeringen overvejer i øjeblikket, hvorledes de bestemmelser i zoneloven, der vedrører tilladelse til at bygge i det åbne land, bedst kan administreres sammen med den øvrige lovgivning, der regulerer beskyttelsen af det åbne land. Det drejer sig bl.a. om naturfredningslovgivningen. Regeringen lægger vægt på, at man fortsat fastholder en meget restriktiv linje på dette område, således at den beskyttelse af det åbne land, som først og fremmest zoneloven og naturfredningsloven giver, fastholdes.«

Det finder vi er meget væsentligt. Vi er naturligvis enige i, at man skal prøve på at komme forenklingen så meget i møde som overhovedet muligt, men at man samtidig skal være opmærksom på det, som regeringen her også gør opmærksom på at den vil lægge vægt på i den fortsatte forenkling. Det synes vi er meget væsentligt, når det drejer sig om det åbne land.

Hvad angår § 9, stk. 9, er det jo klart, at man kan have forskellig opfattelse af, hvordan man skal tage det, om det skulle have været med nu. Jeg finder derfor, at der er god grund til at drøfte dette spørgsmål videre i udvalget.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for en overvejende positiv modtagelse af dette forslag og også for den forståelse for landsbyernes problemer, som er kommet til udtryk.

Det er da rigtigt, som fru Margrete Auken slår fast, at dette er meget lidt mad at komme med, og at man dårlig nok kan føle sig mæt af det, men vi ved jo noget om, at mange bække små danner en stor å, og kan vi blive ved med at følge det op over for lands-

[Miljøministeren]

byerne den ene gang efter den anden, tror jeg også, at vi efterhånden kan få det mønster, hvorefter de kan leve videre. Dette er et skridt hen ad vejen.

Man kunne også spørge, hvad det er for en styrkelse af landsbyerne, der kan ligge i dette lovforslag – det var det, fru Margrete Auken var inde på. Jeg synes, at man ved at lægge zonelovskompetencen i landsbyerne hos kommunalbestyrelsen giver dem en bedre mulighed for selv at være med til at styre, herunder også være med til at styre udviklingen i landsbyerne, for det er dog igennem de valgte folk, at beboerne har lejlighed til at øve deres indflydelse. De får herigennem en betydelig bedre mulighed for at øve denne indflydelse, når det bliver den lokale myndighed, der skal afgøre forholdene, da det jo er den, der kender bedst til problemerne på stedet, også når der skal træffes afgørelser om byggeri, tilladelse til ændret anvendelse af bygninger m.v. Det er også kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for den offentlige service på en række områder i landsbyerne.

Hr. Lohmann var inde på de samme problemer med hensyn til det lidt magre i lovforslaget og spurgte også i denne forbindelse, hvad der egentlig ligger af forenklinger i dette lovforslag.

Forenklingen består nok i, at det er kommunen, der også behandler byggesagen, som skal tage stilling til zonelovsspørgsmålet; herved skulle sagsbehandlingen kunne blive hurtigere og mere overskuelig for borgerne.

Hr. Lohmann var også inde på nogle problemer angående de overvejelser, vi har angående de udvidede byggesager, og på spørgsmålet om, hvorvidt man helt kunne undvære zonelovstilladelse i visse tilfælde. Der ligger her nogle problemer, som vi helt klart må se grundigt på under udvalgsarbejdet, og hr. Lohmanns tilsagn om positiv behandling af forslaget var jo bl.a. baseret på disse spørgsmål. Jeg vil meget gerne tage dem yderligere op under udvalgsarbejdet.

Hr. Finn Jørgensen spurgte direkte, om det ikke havde været bedre at ophæve § 9, stk. 9, og det samme var hr. Dræbye inde på.

Spørgsmålet om zonelovskompetencen uden for landsbyerne kan ikke ses isoleret fra den øvrige lovgivning, der varetager beskyttelsen af det åbne land. Regeringen ønsker fortsat at sikre det åbne land, men regeringen vil derfor også nærmere vurdere,

hvordan zonelovens bestemmelser om byggeri m.v. i det åbne land bedst kan administreres sammen med den øvrige lovgivning, der vedrører det åbne land. Jeg har derfor fundet det rigtigst at opretholde bestemmelsen i det foreliggende lovforslag, men det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg endda med megen interesse ser frem til den behandling, dette spørgsmål vil få under udvalgsarbejdet.

Hr. Svend Heiselberg var inde på, om ikrafttrædelsestidspunktet ikke kunne være tidligere end 1. januar 1984, idet hr. Svend Heiselberg meget gerne så, at det lå tidligere. Det spørgsmål mener jeg også at udvalget må tage op til grundig overvejelse.

Jeg vil takke fru Tove Niemann, der – trods modstand imod lovgivningen som sådan – alligevel, så længe den er der, vil være med til at forbedre forholdene for landkommunerne så stærkt, som man kan. Det betragter jeg som et positivt tilsagn til det forslag, der foreligger.

Flere af ordførerne har givet udtryk for, at de overvejelser, jeg har antydnet med hensyn til at opgive visse krav om zonelovgivning, er blevet modtaget positivt; der har ikke fra organisationernes side været udtrykt ønske om på nuværende tidspunkt at få klaret disse problemer, men det indgår meget stærkt i vore overvejelser.

Hr. Dræbye var, som jeg nævnte før, inde på spørgsmålet om § 9, stk. 9. Hr. Dræbye er nok bekendt med, at der ikke er overensstemmelse imellem de kommunale organisationer om netop dette forslag.

I spørgsmålet om, hvorvidt en overgangsordning kan anvendes, indtil der er en kommuneplan, må vi nok sige, at kommuner, som har en kommuneplan ved lovens ikrafttræden, må tilvejebringe tillæg til kommuneplanen med afgrænsning af landsbyerne. Et andet problem, som udvalget nok må se nærmere på, er spørgsmålet om, hvordan man bedst kan afgrænse landsbyerne. Men efter min opfattelse er det en sag, som må afgøres på lokalt plan.

Dræbye (RV):

Miljøministeren svarede mig på spørgsmålet om det åbne land ved at sige, at jeg jo var bekendt med, at der ikke var enighed imellem de kommunale organisationer om, hvor zonelovskompetencen skulle ligge for det

[Dræbje]

åbne land. Ja, det fremgår af lovforslagets bemærkninger og er i øvrigt en gammelkendt uenighed, men jeg synes godt, man kan tillade sig at spørge, om det nu er så sikkert, at Kommunernes Landsforening i det standpunkt, den har taget, repræsenterer alle kommuner, eller om der ikke er tale om, at en lang række af landets mindre kommuner faktisk meget nødig ville stå i den situation, at de skulle have zonetovskompetencen, med det til følge, at de skulle have folk ansat i den tekniske forvaltning, som skulle være godt inde i hele den amtskommunale sektorplanlægning, og det er vel op imod 10 sektorplaner, som indgår i administrationen af zonetovstilladelserne. Jeg tror, at miljøministeren, hvis han gjorde sig den ulejlighed at stille dette spørgsmål i en række af de helt små kommuner, ville få en betydelig mere nuanceret tilkendegivelse end den, han har fået fra Kommunernes Landsforening.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har haft den største glæde af forhandlingerne med Kommunernes Landsforening og med Amtsrådsforeningen og hovedstadsrådet om disse spørgsmål. Når jeg forhandler med kommunernes repræsentanter, tager jeg for pålydende, hvad de fremfører. Skulle der være ting, medlemmerne gerne vil drøfte med kommunernes repræsentanter i den henseende, går jeg ud fra, at de dukker op i udvalget, så man vil få lejlighed til at spørge dem direkte, om de nu også dækker de kommuner, de repræsenterer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 91:

Forslag til folketingsbeslutning om positiv fredstjeneste.

Af Pelle Voigt (SF) m.fl.

(Fremsat 25/3 83).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):**

I et levende demokratisk samfund som det danske er det vigtigt, at vi alle sammen har den bedste mulighed for at tilegne os en så kvalificeret viden om de sikkerhedspolitiske spørgsmål som overhovedet muligt, herunder også om mulighederne for at undgå konflikter. Målet er naturligvis, at vi på en så kvalificeret måde som muligt kan tage stilling til sikkerhedspolitiske spørgsmål, og at vi kan få en så god diskussion om disse emner som muligt. Vi er alle sammen enige om, at det er forfærdelig vigtige emner, og derfor har vi også alle sammen en interesse i at kunne deltage i denne diskussion på et så seriøst grundlag som muligt. Det gælder, næsten uanset om det er menigmand eller -kvinde, uanset om det er værnepligtige i forsvaret, værnepligtige i civilforsvaret eller civile værnepligtige.

I forslaget foreslås det, at en sådan oplysning særlig skal gives de civile værnepligtige som led i en tvungen tjeneste. Ydermere skal undervisningen have en sådan karakter, at de civile værnepligtige efter kort tids forløb skulle kunne undervise i disse meget vanskelige emner. De civile værnepligtige har som andre værnepligtsgrupper meget forskellig uddannelsesmæssig baggrund og forhåndsviden ud over den aldersmæssige spredning, men mange af dem er jo – bortset fra det – noget unge til den opgave. Jeg tvivler bl.a. af disse grunde på, at det på den korte tid vil være muligt at give mere end nogle ganske få særligt interesserede tilstrækkelig viden til, at de kan indgå som undervisere i en seriøs oplysningsvirksomhed på disse komplicerede, men også forfærdelig vigtige områder.

En bred deltagelse i oplysningsvirksomhed vil i øvrigt give den eksisterende udstationsordning ganske store vanskeligheder af administrativ art.